

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยผู้วิจัยสามารถสรุปผล ได้ตามขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. กรอบการวิจัย
 - 2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
 - 2.2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.3 วิธีการวิจัย
 - 2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.6 กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.7 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษาสภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา
- 1.2 เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา

2. กรอบการวิจัย

- 2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
 - 2.1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 49 คน ประกอบด้วย
 - 1) ผู้วิจัย
 - 2) ผู้บริหารสถานศึกษา

- 3) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 4) ครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 12 คน
- 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 34 คน

2.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 65 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 3) ครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 12 คน
- 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 34 คน
- 5) ผู้นำชุมชน จำนวน 17 คน ประกอบด้วย
 - 5.1) นักวิชาการองค์การบริหารส่วนตำบลนาขาม จำนวน 1 คน
 - 5.2) กำนันตำบลนาขาม จำนวน 1 คน
 - 5.3) ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน
 - 5.4) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 คน

2.1.3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ของโรงเรียนนาขามวิทยา

ปีการศึกษา 2550 จำนวน 172 คน

2.2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความสะอาด ด้านความมีระเบียบวินัย และ ด้านความประหยัด

2.3 วิธีการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ

2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระหว่างเดือนมิถุนายน 2550-เดือนตุลาคม 2550

2.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.5.1 แบบสังเกต
- 2.5.2 แบบสัมภาษณ์
- 2.5.3 แบบประเมิน
- 2.5.4 แบบบันทึก

2.6 กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย

- 2.6.1 การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา
- 2.6.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
- 2.6.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.6.4 การนิเทศติดตามผล

2.7 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.7.1 การจัดกระทำข้อมูล

1) นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และแยกประเภทตามชนิดของเครื่องมือ

2) ศึกษา วิเคราะห์และทำความเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดในแต่ละประเด็น

3) ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อมูล โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

2.7.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแจงความถี่แยกตามสถานภาพของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบของความเรียง

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตและแบบประเมิน ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณค่าร้อยละ แล้วบรรยายข้อมูลในเชิงอธิบาย

2.7.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย

3. สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในครั้งนี้ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา พบว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยฯ มีปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าประเด็นที่มีปัญหาสูงสุด 3 ลำดับแรก ในแต่ละด้าน คือด้านความสะอาด คือการรักษาความสะอาดห้องเรียน การรักษาความสะอาดของบริเวณโรงเรียน และการรักษาความสะอาดของห้องส้วม ด้านความมีระเบียบวินัย คือ การเข้าแถวปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธง

การแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน การมาโรงเรียนให้เวลาเพื่อทำกิจกรรมตามที่
ได้รับมอบหมาย และด้านความประหยัด คือ การมีความรู้และใช้ไฟฟ้าในห้องเรียนและอาคาร
เรียนต่าง ๆ อย่างประหยัด การใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า การใช้สิ่งของที่มีอยู่ในโรงเรียน
อย่างรู้คุณค่า และการเป็นผู้มีนิสัยรักการประหยัด

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยการนำข้อมูลที่ได้
จากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตามกรอบแนวคิด
ที่กำหนดไว้ คือ การรักษาความสะอาด ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด โดยผู้วิจัยได้
ประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหา
แนวทาง การดำเนินงานที่สามารถดำเนินการได้และให้เห็นผลแห่งการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม
มากที่สุด ซึ่งผลการแห่งการดำเนินงานดังกล่าว ปรากฏว่า ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอนและ
นักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ
ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นอย่างยิ่ง โดยที่
นักเรียนส่วนมากเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของกรดำเนินงาน
ตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ คือ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด ทั้ง
ความสะอาดร่างกายของตนเอง ความสะอาดของห้องเรียน ความสะอาดของบริเวณ โรงเรียน
และอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน เป็นผู้มีความมีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น โดยสามารถปฏิบัติตาม
รวมทั้งแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อตกลงทั้ง
ที่เป็นข้อตกลงภายในกลุ่มและข้อตกลงระหว่าง โรงเรียนกับนักเรียนเอง ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับ
และได้รับการยกย่องชมเชยจากครู ผู้ปกครองและชุมชน และเป็นผู้มีนิสัยรักการประหยัด รู้จัก
อดออม สะสมหรือใช้จ่ายสิ่งของทั้งที่เป็นสมบัติส่วนตัวและสมบัติส่วนรวม ได้อย่างรู้
ประ โยชน์และคุ้มค่า

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระจากการที่
ผู้วิจัยได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้น
กับนักเรียน โดยการบูรณาการให้เข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
เริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้
ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวโดยการเชิญวิทยากรที่มีความรู้
ความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการ
คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมมาให้ความรู้ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเขียนแผน

การสอน รวมไปถึงการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนแต่ละคน ซึ่งผล
 แห่งการดำเนินการดังกล่าว ปรากฏว่า ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน มีความรู้
 ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน เพิ่มขึ้น และยังมี
 ความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดไว้ในกรอบ
 แนวคิดอยู่ในระดับที่ดีขึ้นเช่นเดียวกัน

4. การนิเทศติดตามผล ปรากฏผลตามที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ
 จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีคุณธรรม
 จริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลที่ปรากฏในระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรม
 เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ดังจะเห็นได้จากด้านการรักษาความสะอาด พบว่า นักเรียนเป็นผู้
 มีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด ทั้งความสะอาดร่างกายของตนเอง ความสะอาด
 ของห้องเรียน ความสะอาดของบริเวณ โรงเรียน และอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณ โรงเรียน
 ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น โดยสามารถปฏิบัติตน
 รวมทั้งแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อตกลง
 ทั้งที่เป็นข้อตกลงภายในกลุ่มและข้อตกลงระหว่างโรงเรียนกับนักเรียนเอง ส่งผลให้เป็นที่
 ยอมรับและได้รับการยกย่องชมเชยจากครู ผู้ปกครองและชุมชน และด้านความประหยัด พบว่า
 นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการประหยัด รู้จักออม สะสมหรือใช้ทรัพย์สินของทั้งที่เป็นสมบัติ
 ส่วนตัวและสมบัติส่วนรวม ได้อย่างรู้ ประโยชน์และคุ้มค่า

4. อภิปรายผล

จากการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา
 ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ในครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขาม
 วิทยา มีปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สภาพ
 ที่ปรากฏดังกล่าว ถึงแม้จะได้รับการพัฒนาและแก้ไข โดยความพยายามและการประสานความ
 ร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายมาตลอด แต่เนื่องจากว่า ลักษณะของคุณธรรม
 จริยธรรมนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณงามความดีที่พึงมีและพึงเกิดขึ้นภายในจิตใจ
 แล้วสะท้อนออกมาในลักษณะของการกระทำ เพื่อให้ผลแห่งการปฏิบัตินั้นเป็นที่ยอมรับนับถือ
 ของบุคคล ใกล้ชิด และเนื่องจากว่า นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 ยังถือว่าอยู่ในวัยเด็กที่ยังขาด

จิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการปฏิบัติคนให้อยู่ในกรอบแห่งระเบียบวินัยที่ดี โดยปราศจากการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิดจากครู หรือผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการรักษาความสะอาดทั้งความสะอาดของร่างกายตนเองและความสะอาดของสาธารณสถาน หรือการสร้างนิสัยที่ดีให้กับตนเองเกี่ยวกับการใช้ยาสีฟันของต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างประหยัดและรู้คุณค่า จึงส่งผลให้การดำเนินการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา ด้านความสะอาด ด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความประหยัด มีปัญหามากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอภาส ยติกร (2547 : 122) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านประโคน - โคนไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา และพบว่า นักเรียนขาดความสนใจในการทำ ความสะอาดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตัวเอง เสื้อผ้าเครื่อง แต่งกาย ไม่รับผิดชอบการทำ ความสะอาดห้องเรียน ตลอดจนบริเวณที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุก แพ้สูงเนิน (2547 : 139) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีวินัย ความสะอาดและด้านความประหยัดของนักเรียน โรงเรียนตลาดโพธิ์พิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา และพบผลการสำรวจคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนว่าอยู่ในระดับต่ำที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาดและความประหยัดของนักเรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนา โด่งทิมาย (2548 : 104) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนวังไม้แดงวิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา และพบว่า มีสภาพปัจจุบันปัญหา คือนักเรียนแต่งกายไม่ถูกตามระเบียบของ โรงเรียนและขาดวินัยด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียนตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ คือ ความสะอาด ความมีระเบียบวินัย และความประหยัด โดยผู้วิจัยได้ประสานความร่วมมือกับครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานที่สามารถดำเนินการได้และให้เห็นผลแห่งการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมมากที่สุด ซึ่งผลการแห่งการดำเนินงานดังกล่าว ปรากฏว่า ได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอน และนักเรียน ในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นอย่างมาก โดยที่นักเรียนส่วนมากเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักของการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรรยา กุศลสุทธิชัย (2547 :

131) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าโรง (วิญญูอนุสรณ์) อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ และพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ด้านการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ กฎระเบียบของโรงเรียน และการสวมใส่รองเท้าของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพอนามัยตนเองสะอาดขึ้นและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณะ ชาชุม (2548 : 136) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานความมีวินัยของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาด โรงเรียนบ้านเหล่าค้อ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน สะอาดเรียบร้อย น่าดู สอดคล้องกับแต่ละวัน ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของครู และนักเรียนในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญตา สัตย์ซื่อ (2548 : 120) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบึงวิชัยสงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดของร่างกายตนเอง มีการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด จัดสิ่งของเครื่องใช้เป็นระเบียบเรียบร้อย เอาใจใส่ดูแลความสะอาด ห้องเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบและบริเวณทั่วไปของโรงเรียน โดยกรร่วมกันจัดตกแต่งให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน นอกจากนี้นักเรียนยังเกิดนิสัยการใช้ปัญญาในการบริโภค กล่าวคือ รู้คุณค่าของเงิน รู้จักใช้จ่ายเงิน ในการอุปโภคบริโภคตามความจำเป็น มีค่านิยมและมีสัปปะโยในทางที่ดี ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและส่งผลให้เกิดวินัยในตนเองด้านประหยัดและออม

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ปรากฏว่าครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแต่ละคน มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเขียนแผนการสอน การจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น และยังมีความมั่นใจด้วยว่าจะสามารถจัดการเรียนการสอนตามแนวทางดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดอยู่ในระดับที่ดีขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งผลที่ปรากฏดังกล่าวนี้นักวิจัยเห็นว่า มีผลสืบเนื่องมาจากการที่ครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยต่างเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ

ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พนม พงษ์โพธิ์, 2546 : 108) ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินการด้วยความมุ่งมั่นและตั้งใจไม่ว่าจะเป็นการศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมไปถึงการจัดสภาพของห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียน ซึ่งผลแห่งการดำเนินการดังกล่าวทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมให้เข้าสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระและนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายแต่ละคน ต่างก็เป็นผู้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีตามที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ประเสริฐนอก (2550 : 124) ที่ได้ศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ด้วยการวางแผนดำเนินการ การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และการนิเทศติดตามผล ส่งผลให้การดำเนินงาน ผลการพัฒนาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

4. การนิเทศติดตามผล ปรากฏผลตามที่คุณวิจัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลที่ปรากฏในระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ดังจะเห็นได้จากด้านการรักษาความสะอาด พบว่า นักเรียนเป็นผู้มีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด ทั้งความสะอาดร่างกายของตนเอง ความสะอาดของห้องเรียน ความสะอาดของบริเวณ โรงเรียน และอาคารสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณ โรงเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย พบว่า นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดีขึ้น โดยสามารถปฏิบัติตนรวมทั้งแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามกฎ ระเบียบ และข้อตกลง ทั้งที่เป็นข้อตกลงภายในกลุ่มและข้อตกลงระหว่าง โรงเรียนกับนักเรียนเอง ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องชมเชยจากครู ผู้ปกครองและชุมชน และด้านความประหยัด พบว่า นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการประหยัด รู้จักออม สะสมหรือใช้จ่ายสิ่งของทั้งที่เป็นสมบัติส่วนตัวและสมบัติส่วนรวมได้อย่างรู้ประมาณและคุ้มค่า ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานโดยความคิดเห็นและปรากฏข้อเสนอแนะที่หลากหลาย โดยที่ผู้ดำเนินงานสามารถนำไปเป็นข้อมูล

หรือกำหนดเป็นนโยบายสำคัญประกอบการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ และจากการนิเทศติดตามผลในครั้งนี้โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้วิจัยได้กำหนดไว้ พบว่าแต่ละคนได้ให้ข้อมูลที่เป็นแนวทางเดียวกันว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามวิทยา ได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความสะอาด ความมีระเบียบวินัยและความประหยัดอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกลยุทธ์ของการพัฒนาผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถนำไปใช้กับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 ได้ รวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปรับเป็นนโยบายสำคัญประกอบการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในปีการศึกษาต่อไปได้อีกด้วย และผลที่ปรากฏดังกล่าวนี้ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา ฤตสุทธิชัย (2547 : 131) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านสำโรง (วิทยุโชนุสรณ์) อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ 4 วิธี คือ การอบรมประจำวันและวันสุกัลป์ดาห์ การอบรมเสริมสร้างความเข้มแข็ง การนิเทศ และการคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง และการประกวดนักเรียนที่มีวินัยดีเด่น เพื่อรับทุนการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งพบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณะ ชาชุม (2548 : 136) ที่ได้ศึกษาการพัฒนา การดำเนินงานความมีวินัยของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาด โรงเรียนบ้านเหล่าคือ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การจัดกิจกรรมการรักษาความสะอาดตนเอง การรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมและการนิเทศ กำกับ ดูแล และวงรอบที่ 2 ใช้การนิเทศเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา หลังจากดำเนินการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบแล้ว ผลปรากฏว่า วินัยด้านการรักษาความสะอาดตนเอง นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน สะอาดเรียบร้อย น่าดู สอดคล้องกับแต่ละวัน ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน โดยใช้กิจกรรมการประกวดการแต่งกายประจำวันและครูอบรมหน้าเสาธงทุกวัน รวมทั้งขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนแต่งกายสะอาดและถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน ด้านการดูแลรักษาความสะอาดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้จักรักษาความสะอาดของห้องเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญตา สัตย์เชื้อ (2548 : 120) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบึงวิชัยสงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมระดมความคิด เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนา มอบหมายงานให้ปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้ดำเนินการปฏิบัติจริงและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ผลการ

พัฒนาพบว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน มีความพึงพอใจ ในกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ส่งผลให้ทุกฝ่ายรู้ วิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ได้ดีขึ้นอย่างน่าพอใจ

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำไปใช้

5.1.1 จากการวิจัยพบว่า การใช้กลยุทธ์ การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และการนิเทศติดตามผล เป็นกิจกรรมที่สามารถเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนนาขามในด้านความสะอาด ความมีระเบียบ วินัย และความประหยัด จนเป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของครูผู้สอน ผู้ปกครอง และสังคม ดังนั้นครูผู้สอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 ควรนำแนวทางและวิธีการดังกล่าวไปใช้ประกอบการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคน เป็นผู้มีความดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับความมุ่งหมายของพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เช่นเดียวกับทุกคน

5.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกิจกรรมและแนวทางดังกล่าว ไปกำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียนเพื่อนำ ไปสู่การจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อใช้ประกอบการ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5.1.3 การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เพราะเป็นการ แก้ไขพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ดังนั้น หากจะดำเนินงานให้เกิดประ โยชน์อย่างสูงสุดแล้ว ต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานพอสมควร และต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในลักษณะค่อยเป็นค่อย ไป ทั้งนี้ต้องมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายใต้กลยุทธ์นั้น ๆ เพื่อความเหมาะสมกับ สถานการณ์ เวลา และข้อแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของนักเรียน แต่ละคน จึงจะทำให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เนื่องจากเป็นคุณธรรมจริยธรรมที่เกี่ยวเนื่องกันกับการรักษาความสะอาด การมีระเบียบวินัย และการประหยัด

5.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในทุกช่วงชั้นเพื่อทราบผลการดำเนินงานโดยภาพรวมทั้งโรงเรียน

5.3.3 ควรมีการศึกษากรณี (Case Study) ในส่วน of นักเรียนที่มีพฤติกรรมซึ่งพบว่าควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในแต่ละด้าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY